Basiscursus Ecologische Moestuin

Onkruid

Onkruid: veel werk!

- Onkruid vergaat niet
- Het komt telkens terug
- Het groeit harder dan de groenten
- Wieden helpt maar tijdelijk

Herbiciden: nee!

- **Bijen (enz) sterven door natriumchloraat en andere chemicaliën en hun afbraakproducten.**
- **Roundup is echt niet zo onschadelijk als de producent beweert.**
- **Resistente onkruiden!**

Onkruiden kunnen schadelijk zijn

- **Ze roven licht, lucht & voedsel van onze teelten**
- **Ze verspreiden ziektes & plagen, als <u>tussengastheer</u>: klein kruiskruid voor roest; muur (in de serre) voor spint, herderstasje (ea kruisbloemige onkruiden) voor witte roest & knolvoet.**

Leer je onkruiden kennen

- Leer eens een kruid bij.
- Gebruik paardenbloem, brandnetel, weegbree, heermoes, … in thee, als sla, in soep. Niet te veel, niet lang na mekaar!
- Matig giftig: boterbloem, stinkende gouwe, kruiskruid,...

De strategie van onkruiden: kijk naar de natuur…

- Blote grond is er zeldzaam (1%?)
- De grond is bedekt met dode of levende planten(delen)

Wie ontbloot de grond?

Dieren, vallende bomen, water, …

Eenjarige onkruiden veroveren blote grond

Licht is de *trigger* voor het ontkiemen

Dus:

•Spit/ploeg/frees in het donker ☺

Of beter:

•Spit/ploeg/frees niet meer!

•Melganzenvoet, melkdistel, perzikkruid, …

Véél eenjarige onkruiden!

- Véél soorten;
- Véél zaden in de onkruidzadenbank
- Muur, kleine veldkers, knopkruid
- (Eetbaar?)

Onkruid groeit sneller dan groente, heeft geen last van plagen of ziekten:

- Dezelfde niche;
- De natuur selecteert: op snelle groei & bloei & veel zaad
- De mens selecteert: op zoet & sappig & dik…
- Kleefkruid, melkdistel, melganzenvoet

De voorouders van onze groenten waren … onkruiden!

- **Miljoenen jaren selectie op verdediging: planten willen niet gegeten worden!**

  > Wilde wortel is vezelig, dun, zit vol etherische oliën,…; wilde sla is bitter en stekelig (en schiet snel door)

- **Wij hebben geselecteerd op alles behalve natuurlijke resistentie!**

  > Onze wortelen en kropsla zijn sappig, dik, zoet: ook lekker voor slak / wortelvlieg / woelmuis / bladluis / …

Sommige eenjarige onkruiden vinden we wel mooi…

***Onkruid*:**

- **een oordeel**
- **een plant die we (nog) niet kennen/waarderen**
- **gedijt massaal in onze omgewoelde, blote grond (99%?)**

Wilde planten palmen de grond in:

***Successie*:**

Jaar 1: eenjarigen

Vanaf jaar 2: doorlevende planten

Vanaf jaar 3: struiken

Vanaf jaar 4: bomen

Na 20 jaar: een bos!

Doorlevende onkruiden

- Andere strategie dan eenjarigen: wortelstokken
- Niet in stukjes hakken (frezen, spitten)
- Brandnetel, kweekgras, zevenblad, …

Doorlevende onkruiden verwijderen: 2 methodes

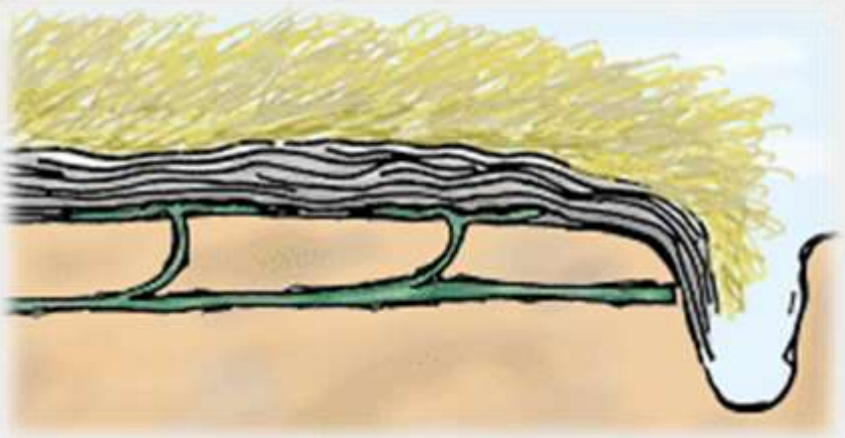

1. **Alle wortelstukken uitrapen: meteen resultaat**
2. **Of met karton + mulch afdekken: enkele weken/maanden wachten**

Spitten?

- Eén keer (wortelstokken uitrapen!) en dan nooit meer
- Wortelstokken in stukjes hakken = ze vermeerderen
- Grond keren = onkruidzadenbank belichten
- Maak je grond los met de woelriek
- Betreed je bedden ook niet meer: losse grond hoef je niet meer te spitten.

Permanente bedden & paden

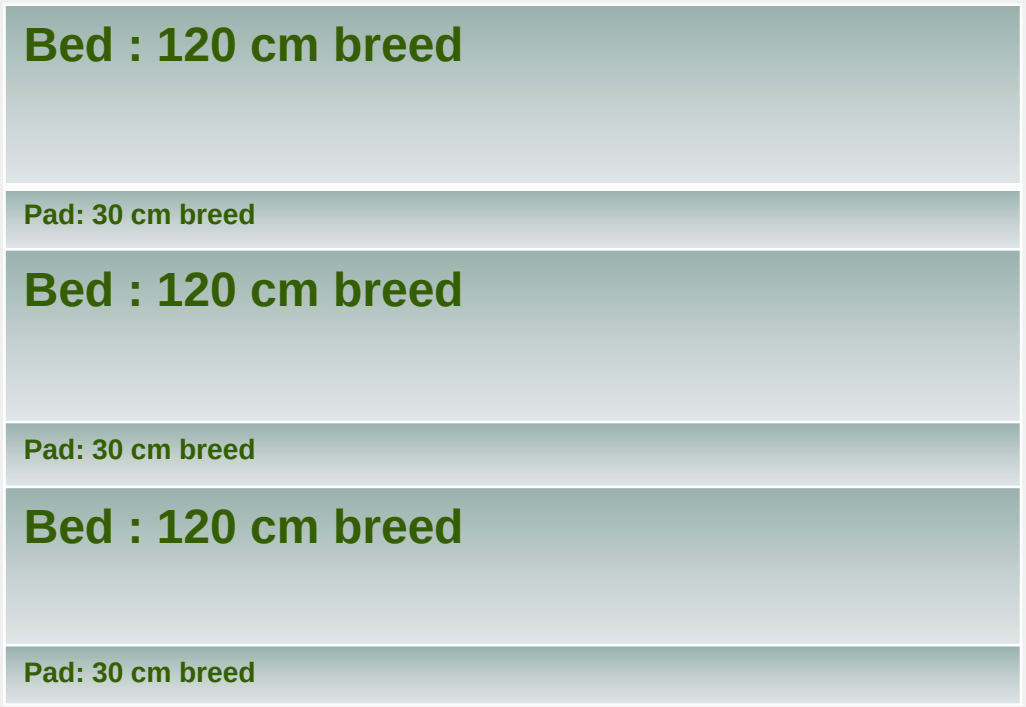

- Alles binnen handbereik: maak je bedden 120 (à 140) cm breed; maak looppaadjes van minstens 30 cm breed;
- Zo kun je overal makkelijk bij, zelfs tussen twee regenbuien door, wieden.
- Luchtige grond is ook makkelijker te wieden dan compacte.

Compost helpt tegen onkruid

- **Goed gebroeide compost is vrij van zaden!**
- **Compost niet inwerken, maar gewoon spreiden**

Welke teelten tegen onkruid?

- **Onkruidwerende teelten zijn: late aardappel, pompoen, kolen, groenbemesters, …**
  Je moet wel enkele keren schoffelen – of je mulcht tussen de rijen.
- **Onkruidbevorderende teelten zijn: aardbei, ui, erwt, wortel, …**

Voorkweken, of plantjes kopen

- Plantjes kopen: makkelijk voor de beginner
- Voorgekweekt plantgoed heeft voorsprong op het onkruid dat nog moet kiemen

Maak een vals zaaibed

- Een heel oude techniek
- Leg je grond klaar 14 dagen voor de eigenlijke zaaidatum
- Schoffel dan alle opkomende onkruiden weg en zaai je groente!

Zaai in rijen:

- **Maak duidelijke (rechte) rijen**
- **Markeer met labeltjes, stokjes, ...**
- **Radijs als markeerzaad voor trage kiemers (wortel, peterselie, pastinaak, ...)**

Mulch helpt tegen onkruid

- Minder licht
- Lossere grond
- Winterbedekking doe je met bladeren, mest, …
- Vanaf mei: grasmaaisel etc
- Vermijd mulch met (gras)zaad!

Eén jaar zaad is zeven jaar kwaad!

- **Daarom tijdig wieden;**
- **Zaadonkruiden: in een goed broeiende composthoop**

Schoffelen, hakken & wieden

- Oppervlakkig schoffelen, bij droog weer.
- Onkruid laten liggen?
  - Klein
  - Bij droog weer
- Onkruid afvoeren naar de composthoop?
  - Aarde
  - Zaden

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF